

<p>Համարը ՀՕ-285 Տիպը Օրենք Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 1999.03.15/6(72) Ընդունող մարմինը ՀՀ Ազգային ժողով Ստորագրող մարմինը ՀՀ Նախագահ Վավերացնող մարմինը Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 25.03.1999</p>	<p>Տեսակը Ինկորպորացիա Կարգավիճակը Գործում է Ընդունման վայրը Երևան Ընդունման ամսաթիվը 01.02.1999 Ստորագրման ամսաթիվը 01.03.1999 Վավերացման ամսաթիվը Ուժը կորցնելու ամսաթիվը</p>
--	---

⊕ Կապեր այլ փաստաթղթերի հետ
⊕ Փոփոխողներ և ինկորպորացիաներ

ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ԽԱՂԱԴՂ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԱՆԿՏԱՆԳ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է Ազգային ժողովի կողմից
1 փետրվարի 1999 թ.

ԽԱՂԱԴՂ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԱՆԿՏԱՆԳ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԱՍԻՆ
(նախաբանն ուժը կորցրել է 09.11.04 ՀՕ-119-Ն)

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.
անձնակազմ` անձինք, ովքեր ժամանակավոր կամ մշտապես աշխատում են ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտում.

անվտանգություն (միջուկային և ճառագայթային)` ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի հատկություն` օբյեկտի բնականոն շահագործման և բնականոն շահագործումից շեղումների (ներառյալ` վթարների) դեպքում անձնակազմի, բնակչության և շրջակա միջավայրի վրա ճառագայթային ազդեցությունները թույլատրված սահմաններով սահմանափակելը.

անվտանգության կուլտուրա` հիմնարկների, կազմակերպությունների գործունեության և առանձին անձանց վարքի բնութագրերի ու հատկանիշների միասնություն, որն ապահովում է անվտանգության խնդիրների գերակայությունն այլ խնդիրների նկատմամբ.

ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտ` օբյեկտ, որը նախատեսված է միջուկային էներգիայի և իոնացնող ճառագայթման օգտագործման, միջուկային ու ռադիոակտիվ նյութերի, իոնացնող ճառագայթման այլ աղբյուրների արտադրության ու պահման, ռադիոակտիվ թափոնների և աշխատած միջուկային վառելիքի կառավարման համար.

ատոմային էներգիայի անվտանգության տեսակետից կարևոր օբյեկտ` միջուկային տեղակայանքներ, ռադիոակտիվ թափոնների թաղման կետեր (գերեզմանոցներ), ռադիոակտիվ թափոնների պահեստարաններ, որոնցում պահվող նյութերի

գումարային ակտիվությունը գերազանցում է 100 000 տերաբեքերելը և (կամ) դրանց գումարային ալֆա ակտիվությունը՝ 1000 տերաբեքերելը.

ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում անվտանգության ապահովման տեսակետից կարևոր պաշտոն՝ պաշտոն, որը զբաղեցնող անձի ընդունած որոշումները կամ գործողությունները կարող են անմիջականորեն ազդել ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի անվտանգության մակարդակի վրա.

դիտարկման գոտի՝ ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի հսկման գոտուց դուրս սահմանված գոտի, որտեղ օբյեկտի շահագործման ժամանակ իրականացվում է ճառագայթային իրավիճակի հսկողություն.

գեներացնող ճառագայթման աղբյուր՝ սարք, որն ունակ է առաջացնել իոնացնող ճառագայթում.

թույլտվություն՝ կարգավորող մարմնի կամ կառավարման այլ մարմնի տված գրավոր թույլտվություն (սերտիֆիկատ, թույլտվություն, գրանցում, համաձայնեցում, հավանություն և այլն).

իոնացնող ճառագայթում՝ կարճալիք էլեկտրամագնիսական ճառագայթների կամ տարրական մասնիկների հոսք, որը, ազդելով նյութի վրա, նրանում առաջացնում է իոնային զույգեր.

իոնացնող ճառագայթման աղբյուր՝ սարքավորում կամ նյութ, որն արձակում է կամ ընդունակ է արձակելու ազատման մակարդակները գերազանցող պարամետրերով իոնացնող ճառագայթում.

կարգավորող մարմին՝ մարմին, որն օժտված է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում գործունեության լիցենզավորման և թույլտվության, միջուկային անվտանգության, ճառագայթային անվտանգության և պաշտպանության, ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման, միջուկային ու ռադիոակտիվ նյութերի անվտանգ փոխադրման և ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանության պետական կարգավորման իրավասությամբ.

կարգավորող վերահսկողություն՝ կարգավորող մարմնի կողմից ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում իրականացվող գործունեության և ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների անվտանգության գնահատման համար կատարվող տեսչական ստուգումներ, դիտարկումներ, չափումներ, փորձարկումներ, վերլուծություններ, հետազոտություններ և պատասխանատվության միջոցների կիրառում.

հատուկ նյութեր, սարքավորումներ, տեխնոլոգիաներ՝ միջուկային գեներատորային համար պիտանի նյութեր, սարքավորումներ, տեխնոլոգիաներ.

միջուկային նյութ՝ ուրան-233, ուրան-235, բնական ուրան (U), թորիում (Th), պլուտոնիում-239, պլուտոնիում-241 ռադիոիզոտոպներն առանձին կամ ցանկացած համակցությամբ պարունակող նյութ.

միջուկային տեղակայանք՝ միջուկային ռեակտոր, միջուկային վառելիքի պահեստարան, ատոմային կայան, միջուկային նյութի վերամշակման, արտադրության օբյեկտ.

միջուկային վթար՝ ցանկացած միջադեպ, որը պատճառում է միջուկային վնաս կամ սպառնում է անխուսափելի միջուկային վնասով.

միջուկային վնաս՝ վնաս, որը միջուկային կամ ճառագայթային վթարի հետևանքով կարող է հասցվել մարդու և նրա սերունդների առողջությանը, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց կամ պետության կամ համայնքի սեփականությանը, ինչպես նաև կարող է հանգեցնել շրջակա միջավայրի ռադիոակտիվ աղտոտման.

ճառագայթային վթար՝ վթար, որը կարող է հանգեցնել կամ հանգեցրել է շրջակա միջավայրի ռադիոակտիվ աղտոտման և (կամ) թույլատրված սահմանների գերազանցմամբ անձնակազմի և (կամ) բնակչության հնարավոր ճառագայթահարման.

ռադիոակտիվ նյութ` միջուկային նյութից տարբեր նյութ, որի իոնացնող ճառագայթումը կարող է պատճառել միջուկային վնաս.

ռադիոակտիվ թափոն` ռադիոակտիվ նյութ կամ մակերեսային ռադիոակտիվ աղտոտվածությամբ նյութ կամ առարկա, որը չի նախատեսվում օգտագործել որևէ նպատակով և ենթակա է կենսոլորտից մեկուսացման.

ռադիոակտիվ թափոնների պահեստարան` ռադիոակտիվ թափոնների ժամանակավոր պահման համար նախատեսված օբյեկտ.

ռադիոակտիվ թափոնների գերեզմանոց` ռադիոակտիվ թափոնների թաղման համար նախատեսված օբյեկտ.

ռադիոակտիվ թափոնների կառավարում` ռադիոակտիվ թափոնների հավաքման, կարճաժամկետ պահման, վերամշակման, ռադիոակտիվ թափոնների` պահեստարաններում երկարաժամկետ պահման և (կամ) գերեզմանոցներում թաղման հետ կապված գործունեություն.

անոմալիա (շեղում)` միջուկային նյութի կորուստ կամ ավելցուկ, կնիքի վնասում (կոտրում), միջուկային նյութերի պահպանության, պահեստավորման, օգտագործման, փոխադրման ընթացակարգերի խախտում.

աղքատացված ուրան` ուրան, որում U-235 իզոտոպի զանգվածային մասնաբաժինը փոքր է բնական ուրանում առկա զանգվածային մասնաբաժնից.

առաքողի և ստացողի միջև միջուկային նյութերի քանակության տարբերություն` առաքվող միջուկային նյութի հաշվեկշռի գոտում գրանցված և ստացվող միջուկային նյութի հաշվեկշռի գոտում կատարված չափումների միջև միջուկային նյութերի քանակության տարբերություն.

բարձր հարստացման ուրան` ուրան, որի U-235 իզոտոպով հարստացումը գերազանցում է 20 տոկոսը.

բնական ուրան` ուրան, որը պարունակում է իզոտոպների բնական խառնուրդ` 99.3% U-238 և 0.7% U-235.

արդյունավետ(effective) կիլոգրամ`

- պլուտոնիումի դեպքում` պլուտոնիումի զանգվածը կիլոգրամով,
- 0,01 (1%) և ավելի հարստացված ուրանի դեպքում` ուրանի զանգվածը կիլոգրամով` բազմապատկած մասերով արտահայտված հարստացման մեծության քառակուսիով,

- 0,01 (1%)-ից ցածր և 0,005 (0.5%)-ից բարձր հարստացված ուրանի դեպքում` ուրանի զանգվածը կիլոգրամով` բազմապատկած 0.0001-ով,

- 0,005 (0.5%) և ցածր հարստացված ուրանի և թորիումի դեպքում` դրանց զանգվածը կիլոգրամով` բազմապատկած 0,00005-ով.

իզոտոպներ` միևնույն քիմիական տարրի տարբեր միջուկներ, որոնք ունեն նույն ատոմային կարգաթիվը, բայց տարբեր զանգվածային թվեր.

միջուկային նյութերի հաշվառում` միջուկային նյութերի քանակի, դրանց շարժի և քանակական փոփոխության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքում, գրանցում և վերլուծություն, հաշվառման փաստաթղթերի և հաշվետվությունների կազմում ու վարում.

միջուկային նյութերի հաշվեկշիռ` փաստացի առկա և հաշվառված միջուկային նյութերի քանակների համեմատական հանրագումար.

միջուկային նյութերի հաշվեկշռի գոտի` միջուկային տեղակայանքի տարածքում սահմանված գոտի, որտեղ կարելի է որոշել միջուկային նյութերի գույքաքանակը (Inventory) ու շարժը` միջուկային նյութերի հաշվեկշիռը կազմելու համար.

միջուկային տեղակայանքից տարբեր տեղակայանք` տեղակայանք, որտեղ օգտագործվում է մեկ արդյունավետ կիլոգրամից պակաս քանակությամբ միջուկային նյութ.

միջուկային տեղակայանքի (կամ միջուկային տեղակայանքից տարբեր տեղակայանքի) օպերատոր` միջուկային նյութերի հետ գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձ.

միջուկային նյութերի հաշվառված քանակություն՝ միջուկային նյութերի հաշվառման գոտում նախորդ գույքագրման արդյունքում որոշված միջուկային նյութի փաստացի առկա քանակների և ընթացիկ գույքագրումից հետո միջուկային նյութի բոլոր քանակական փոփոխությունների հանրահաշվական հանրագումար.

միջուկային օգտագործում՝ միջուկային նյութի միջուկային բնութագրերի (բաժանում, ռադիոակտիվություն) օգտագործումը.

ոչ միջուկային օգտագործում՝ միջուկային նյութի ընդհանուր բնութագրերի օգտագործումը (ճառագայթային պաշտպանություն, ամրության տարր, քիմիական ռեակտիվություն և այլն).

ներպետական փոխադրում՝ պետության ներսում միջուկային նյութերի հաշվեկշռի գոտիների միջև իրականացվող փոխադրումներ.

չափման կետ՝ տարածք միջուկային նյութի հաշվեկշռի գոտում, որտեղ միջուկային նյութը գտնվում է այնպիսի վիճակում, որ կարելի է չափել՝ որոշելու դրա շարժը կամ քանակը.

չհաշվառված միջուկային նյութի քանակություն՝ փաստացի առկա և հաշվառված միջուկային նյութերի քանակների տարբերություն.

պահպանման և վերահսկողության միջոցառումներ՝ միջոցառումներ, որոնց կիրառումն ուղղված է ստուգելու միջուկային կամ այլ նյութերի, սարքավորումների և փորձանմուշների տեղաշարժը կամ պահպանելու երաշխիքների կիրառման հետ կապված տվյալների ամբողջականությունը.

փաստացի առկա միջուկային նյութերի գույքաքանակի ցուցակ (PIL - Physical Inventory Listing)՝ միջուկային նյութերի հաշվեկշռի գոտում փաստացի առկա միջուկային նյութերի քանակի վերաբերյալ հաշվետվություն.

միջուկային նյութի փաստացի առկա գույքաքանակ (Physical Inventory)՝ չափումներով կամ հաշվարկային մեթոդներով որոշված, տվյալ պահին հաշվառման գոտում ֆիզիկապես առկա միջուկային նյութերի զանգվածների հանրագումար.

ֆիզիկական գույքագրում՝ միջուկային նյութի հաշվեկշռի գոտում փաստացի առկա միջուկային նյութերի քանակի որոշումը.

կնիք՝ միջամտություն մատնանշող սարք, որն օգտագործվում է միացնելու պահպանման համակարգի շարժունակ տարրերը, կանխելու մուտքը այդ համակարգ՝ առանց կնիքը կոտրելու (վնասելու) կամ պահպանման միջոցները վնասելու.

միջուկային նյութի հաշվառման կասեցում՝ պետության հայտի հիման վրա Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության (այսուհետ՝ ԱԷՄԳ) համաձայնությամբ միջուկային նյութերի պետական հաշվառումից ժամանակավոր դուրսբերում.

միջուկային նյութի հաշվառման դադարեցում՝ պետության հայտի հիման վրա ԱԷՄԳ համաձայնությամբ միջուկային նյութերի պետական հաշվառումից դուրսբերում.

վթարային հակազդման ազգային համակարգ՝ ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների վթարների դեպքում վթարային հակազդման պլաններով սահմանված գործառնություններ ունեցող պետական կառավարման մարմինների և կազմակերպությունների միավորում:

(3-րդ հոդվածը փոփ., լրաց. 19.03.09 ՀՕ-72-Ն, լրաց. 30.09.13 ՀՕ-107-Ն)

Հոդված 7. Ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության իրավասությունը

Ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝

ա) **սպահովում է գիտատեխնիկական, ներդրումային և կառուցվածքային պետական քաղաքականության իրականացումը.**

«ա) մշակում և իրականացնում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի քաղաքականությունը»

բ) կազմակերպում է պետական նպատակային ծրագրերի մշակումը, հաստատումը, միջոցառումներ է մշակում դրանց կատարման ապահովման ուղղությամբ.

գ) հաստատում է հատուկ նյութերի, սարքավորումների, տեխնոլոգիաների ցանկը.

դ) *(ենթակետը հանվել է 21.03.00 ՀՕ-44)*

ե) *(ենթակետը հանվել է 21.03.00 ՀՕ-44)*

զ) կազմակերպում է միջոցառումներ բնակչությանը, ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների անձնակազմերին և շրջակա միջավայրը իրենց նախազգայթման վնասակար ազդեցությունից պաշտպանելու ուղղությամբ.

է) կազմակերպում է միջոցառումներ ատոմային էներգիայի օբյեկտներում հնարավոր արտակարգ իրավիճակների և դրանց հետևանքների վերացման վթարային հակազդման ազգային համակարգում ընդգրկված պետական կառավարման մարմինների և ձեռնարկությունների պատրաստվածության ապահովման ուղղությամբ.

զ) կազմակերպում է Հայաստանի Հանրապետությունում ճառագայթային իրավիճակի հսկողության համակարգ և սահմանում է այդ համակարգում ընդգրկված պետական մարմինների գործունեության կարգը.

է) կազմակերպում է միջուկային վնասի փոխհատուցման համար՝ սույն օրենքի 36 հոդվածով նախատեսված ֆինանսական միջոցների տրամադրումը.

ը) կազմակերպում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանությունը.

թ) հաստատում է կարգավորող մարմնի ներկայացրած՝ անվտանգության նորմերը և կանոնները.

ժ) հաստատում է կարգավորող մարմնի ներկայացրած՝ անվտանգության ապահովման տեսակետից կարևոր պաշտոնների ցանկը.

ժա) կազմակերպում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների կատարման ապահովումը.

ժբ) համակարգում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կողմից իրականացվող միջազգային գործունեությունը.

ժգ) իրականացնում է սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ լիազորություններ.

ժդ) անվտանգության տեսակետից կարևոր նշանակության օբյեկտները կառուցվում և շահագործումից հանվում են օրենքով՝ կառավարության ներկայացմամբ:

(7-րդ հոդվածը փոփ., լրաց. 21.03.00 ՀՕ-44, փոփ. 19.03.09 ՀՕ-72-Ն)

Հոդված 8. Ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում պետական կառավարման հանրապետական «ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ» մարմինների իրավասությունը

Ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում **պետական կառավարման հանրապետական «պետական կառավարման համակարգի» մարմինները՝**

ա) իրականացնում են ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում գիտատեխնիկական, ներդրումային և կառուցվածքային պետական քաղաքականությունը.

բ) ապահովում են պետական սեփականություն համարվող ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների կառավարումը.

գ) մշակում են անվտանգության նորմերը և կանոնները՝ համաձայնեցնելով կարգավորող մարմնի հետ.

դ) մշակում և իրականացնում են իրենց ենթակա օբյեկտների անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցառումները.

ե) մշակում և իրականացնում են ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների հրդեհային, տեխնիկական, սանիտարական և էկոլոգիական անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցառումները.

զ) մշակում և իրականացնում են ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանության ապահովմանն ուղղված միջոցառումները.

է) կազմակերպում են ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում գործունեություն իրականացնող կապերի պատրաստումը.

ը) ապահովում են իրենց ենթակա ձեռնարկությունների պատրաստվածությունն ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների վթարները հակազդելու և պաշտպանական միջոցառումներ իրականացնելու գործում.

թ) ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտներում և դրանց դիտարկման գոտիներում կազմակերպում և իրականացնում են ճառագայթային իրավիճակի հսկողություն.

ժ) կազմակերպում և իրականացնում են միջուկային, ռադիոակտիվ ~~և հատուկ նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, հատուկ սարքավորումների, տեխնոլոգիաների~~ պետական հաշվառում ու հսկողություն.

ժա) կազմակերպում և իրականացնում են միջուկային, ռադիոակտիվ ~~և հատուկ նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, հատուկ սարքավորումների, տեխնոլոգիաների~~ ներմուծման և արտահանման հսկողություն.

ժբ) իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

Հոդված 15. Անվտանգության պետական կարգավորումը ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում

Ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում անվտանգության պետական կարգավորման ենթակա են՝

ա) ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների հրապարակի ընտրությունը, նախագծումը, կառուցումը, շահագործումը և շահագործումից հանումը.

բ) միջուկային և ռադիոակտիվ նյութերի, ռադիոակտիվ նյութեր պարունակող սարքերի, գեներացնող ճառագայթման աղբյուրների հետ կապված գործունեությունը.

գ) միջուկային և ռադիոակտիվ նյութերի, ռադիոակտիվ նյութեր պարունակող սարքերի, գեներացնող ճառագայթման աղբյուրների, ռադիոակտիվ թափոնների, ~~հատուկ նյութերի, սարքավորումների, տեխնոլոգիաների~~ ներմուծումը, արտահանումը.

դ) միջուկային և ռադիոակտիվ նյութերի, ռադիոակտիվ նյութեր պարունակող սարքերի, գեներացնող ճառագայթման աղբյուրների, ռադիոակտիվ թափոնների հաշվառումը և վերահսկումը.

ե) ռադիոակտիվ թափոնների կառավարումը.

զ) միջուկային նյութերի և ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանությունը.

է) ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում կադրերի պատրաստումն ու վերապատրաստումը:

Հոդված 17. Կարգավորող մարմնի իրավասությունները

1. Օրենքի 15-րդ հոդվածում (բացառությամբ «գ» կետի) նշված կարգավորումն իրականացնելու համար կարգավորող մարմինը՝

ա) Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն է ներկայացնում ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի օրենսդրական ակտերը (անվտանգության նորմեր, կանոններ, կարգեր, ցանկեր, պայմաններ, պահանջներ և այլն)։

բ) ընդունում է ~~գերատեսչական ենթաօրենսդրական~~ **նորմատիվ իրավական ակտեր**։

գ) իրականացնում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում գործունեության, ինչպես նաև անվտանգության ապահովման տեսակետից կարևոր պաշտոններ զբաղեցնող ֆիզիկական անձանց լիցենզավորումը։

դ) օրենքներով և միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերում կասեցնում կամ դադարեցնում է լիցենզիայի գործողությունը։

ե) կատարում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի աշխատանքների, օբյեկտների և սարքավորումների անվտանգության գնահատում, կազմակերպում և անցկացնում է փորձաքննություն։

զ) կազմակերպում և անցկացնում է հետազոտություններ ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի անվտանգության բարձրացման նպատակով։

է) իրականացնում է շահագործող կազմակերպության կողմից ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների շահագործման ժամանակ տեղի ունեցած միջուկային և ճառագայթային միջադեպերի քննության գնահատում, իսկ անհրաժեշտության դեպքում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով իրականացնում է լրացուցիչ քննություն, ստեղծում է խախտումների մասին տվյալների բանկ։

ը) վերահսկում է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի օրենսդրության և տրված լիցենզիաների պահանջների կատարումը։

թ) կիրառում է վարչական պատասխանատվության միջոցներ՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքին համապատասխան։

ժ) տարեկան մեկ անգամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն հաշվետվություն է ներկայացնում ատոմային էներգիայի անվտանգության տեսակետից կարևոր օբյեկտների միջուկային և ճառագայթային անվտանգության վերաբերյալ։

ժա) պետական կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, կազմակերպություններին, լրատվության միջոցներին տեղեկատվություն է ներկայացնում միջուկային և ճառագայթային անվտանգության վերաբերյալ։

ժբ) իրավունք ունի պետական մարմիններից ու կազմակերպություններից ստանալու անվտանգության գնահատման համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն։

ժգ) վերահսկում է լիցենզավորված անձանց պատրաստվածությունը հնարավոր վթարային իրավիճակներին։

ժդ) վթարային իրավիճակների դեպքում ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտներում գնահատում է իրավիճակը և դրա հնարավոր փոփոխությունների կանխատեսումների հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների հարցերով լիազորված պետական կառավարման մարմին առաջարկություններ է ներկայացնում անհրաժեշտ պաշտպանական միջոցառումներ իրականացնելու վերաբերյալ։

ժե) կազմակերպում և համակարգում է «Միջուկային զենքը չտարածելու մասին» պայմանագրի և այդ պայմանագրի հետ կապված՝ Հայաստանի Հանրապետության այլ պարտավորությունների կատարումը։

ժգ) իրականացնում է միջուկային նյութերի պետական հաշվառումն ու վերահսկումը, իոնացնող ճառագայթման աղբյուրների և ռադիոակտիվ թափոնների պետական ռեգիստրի վարումը.

ժէ) Հայաստանի Հանրապետության արտաքին հարաբերությունների հարցերով լիազորված պետական կառավարման մարմնի հետ համատեղ վերահսկում է ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների կատարումը.

ժը) կնքում է միջազգային պայմանագրեր.

ժթ) համակարգում է Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության հետ տեխնիկական համագործակցության շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության ազգային և տարածաշրջանային ծրագրերը.

ի) «Միջուկային վթարի մասին օպերատիվ տեղեկացման մասին» կոնվենցիային համապատասխան՝ իրականացնում է միջուկային վթարի մասին միջազգային օպերատիվ ազդարարում և հանդես է գալիս որպես կապի կենտրոնական մարմին՝ վթարի դեպքում տեղեկացման հարցերով.

իա) համագործակցում է միջազգային կազմակերպությունների և այլ պետությունների կարգավորող մարմինների հետ՝ անվտանգության և տեղեկատվության փոխանակման հարցերով.

իբ) իրականացնում է շրջակա միջավայրի ճառագայթային մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և վերահսկողություն:

(17-րդ հոդվածը փոփ. 19.03.09 ՀՕ-72-Ն)

Հոդված 19՞. Միջուկային տեղակայանքի անվտանգության ապահովման ֆինանսական միջոցները

1. Միջուկային տեղակայանքների շահագործող կազմակերպությունն ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառում կատարած գործունեության համար Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով ներկայացվող սակագնի հաշվարկում պարտավոր է նախատեսել միջուկային, ճառագայթային, տեխնիկական և իրդեհային անվտանգության, ֆիզիկական պաշտպանության, միջուկային նյութի հաշվառման և հսկողության, անվտանգության բարձրացման միջոցառումների իրականացման, անվտանգության և ազակցության, օգտագործված միջուկային վառելիքի պահպանման անհրաժեշտ ծախսերի և շահագործումից հանելու ապահովմանն ուղղված ծախսերի կատարումն ապահովող մասհանումներ:

Միջուկային տեղակայանքները շահագործումից հանելու ֆինանսական միջոցները կուտակվում են Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության հատուկ հաշվին:

«Միջուկային տեղակայանքները շահագործումից հանելու ֆինանսական միջոցները կուտակվում են պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմնի գանձապետարանում բազմակ հատուկ հաշվին:»

2. Արգելվում է այդ ֆինանսական միջոցների այլ նպատակներով օգտագործումը:
(19՞-րդ հոդվածը լրաց. 09.11.04 ՀՕ-119-Ն, խմբ. 08.04.09 ՀՕ-75-Ն)

Հոդված 20. Շահագործող կազմակերպության իրավասությունը

1. Շահագործող կազմակերպությունը՝

ա) մշակում և իրականացնում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի անվտանգությունն ապահովող միջոցառումներ.

բ) ապահովում է անվտանգության կուլտուրայի ներդրումը.

զ) սահմանված կարգով, կարգավորող մարմնին պարբերաբար ներկայացնում է օբյեկտի անվտանգության վիճակի վերաբերյալ հաշվետվություններ.

դ) ապահովում է միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, **հատուկ սարքավորումների, տեխնոլոգիաների** նպատակային օգտագործումը.

ե) ապահովում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի, միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, **հատուկ սարքավորումների, տեխնոլոգիաների** ֆիզիկական պաշտպանությունը.

զ) մշակում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի կենսական ցիկլի բոլոր փուլերի համար (հրապարակի ընտրություն, նախագծում, կառուցում, շահագործման հանձնում, շահագործում, շահագործումից հանում) որակի ապահովման ծրագիր և ապահովում է դրա կատարումը.

է) սահմանված կարգով կազմակերպում է անձնակազմի ճառագայթահարման դոզաների հաշվառում.

ը) կազմակերպում է միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների հաշվառում և հսկում.

թ) սահմանված կարգով կազմակերպում և կատարում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի շահագործման ժամանակ տեղի ունեցած միջադեպերի քննություն.

ժ) սահմանված կարգով մշակում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի վթարների հակազդման պլան և ապահովում է դրա կատարման համար անձնակազմի և անհրաժեշտ միջոցների պատրաստվածությունը.

Ճա) մշակում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի հակահրդեհային պաշտպանության միջոցառումների ծրագիր և ապահովում է դրա կատարումը.

Ճբ) կազմակերպում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի, ինչպես նաև միջուկային և ռադիոակտիվ նյութերի հետ աշխատող անձնակազմի հավաքագրում ու պատրաստում.

Ճգ) ապահովում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի անձնակազմի համար արտադրությունում գործող նորմերին համապատասխան սանիտարակենցաղային պայմաններ.

Ճդ) պարբերաբար անցկացնում է օբյեկտի անվտանգության գնահատում՝ պարզելու համար նրա համապատասխանությունն անվտանգության նորագույն պահանջներին.

Ճե) իրականացնում է սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական և այլ իրավական ակտերով նախատեսված լիազորություններ:

2. Անվտանգության տեսակետից կարևոր նշանակություն ունեցող ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտը շահագործող կազմակերպությունը՝

ա) ստեղծում է միջուկային և ճառագայթային անվտանգությունը հսկող ծառայություններ.

բ) կազմակերպում է ճառագայթային իրավիճակի մշտական հսկողություն՝ ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի հսկման և դիտարկման գոտիներում.

գ) սահմանված կարգով, պարբերաբար տեղեկություններ է տալիս ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի դիտարկման գոտում ընդգրկված տարածքի մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին) դիտարկման գոտում ճառագայթային իրավիճակի մասին:

(20-րդ հոդվածը փոխ. 09.11.04 ՀՕ-119-Ն)

Հոդված 25. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանության ապահովումը

1. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի ֆիզիկական պաշտպանությունը տեխնիկական և կազմակերպական միջոցառումների համալիր է, որի նպատակն է՝

ա) կանխել կողմնակի անձանց մուտքն ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի, միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, **հատուկ սարքավորումների** պահման կետերի տարածք.

բ) արգելել կողմնակի անձանց մուտքնալը միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերին, ռադիոակտիվ թափոններին, **հատուկ սարքավորումներին**.

գ) ժամանակին հայտնաբերել ու կանխել միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութեր, ռադիոակտիվ թափոններ, **հատուկ սարքավորումներ, տեխնոլոգիաներ** հափշտակելու կամ փչացնելու ցանկացած փորձ.

դ) ժամանակին հայտնաբերել և կանխել ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտի և միջուկային նյութերի անվտանգությանն սպառնացող ահաբեկչական կամ դիվերսիոն գործողությունները.

ե) հայտնաբերել և վերադարձնել կորած կամ հափշտակված միջուկային, ռադիոակտիվ և հատուկ նյութերը, ռադիոակտիվ թափոնները, հատուկ սարքավորումներն ու տեխնոլոգիաները:

2. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի ֆիզիկական պաշտպանության համար, իրենց իրավասության սահմաններում, պատասխանատու են լիցենզավորված անձինք, ովքեր անհրաժեշտության դեպքում կարող են օգտվել պետական կառավարման մարմինների կողմից հատուկ լիազորված կազմակերպությունների ծառայություններից:

3. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի ֆիզիկական պաշտպանության պետական կարգավորումն իրականացնում է կարգավորող մարմինը:

4. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի ֆիզիկական պաշտպանությունն իրականացվում է դրանք նախագծելու, կառուցելու, շահագործելու և շահագործումից հանելու բոլոր փուլերում:

(25-րդ հոդվածը լրաց. 09.11.04 ՀՕ-119-Ն)

Հոդված 26. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների ֆիզիկական պաշտպանությանը ներկայացվող պահանջները

1. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների և միջուկային նյութերի ֆիզիկական պաշտպանությանը ներկայացվող պահանջները սահմանվում են անվտանգության նորմերով և կանոններով:

2. Արգելվում է ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների շահագործումը, ինչպես նաև արտադրության, օգտագործման, վերամշակման, փոխադրման ու պահման ցանկացած փուլում գտնվող միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, **հատուկ սարքավորումների և տեխնոլոգիաների** հետ իրականացվող աշխատանքները, եթե դրանց ֆիզիկական պաշտպանությունն ապահովված չէ:

(26-րդ հոդվածը լրաց. 09.11.04 ՀՕ-119-Ն)

Հոդված 28. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների հետ աշխատանքներ իրականացնող ձեռնարկությունների տարածքում գտնվող անձանց իրավունքները սահմանափակելը

1. Ֆիզիկական պաշտպանության ապահովման նպատակով՝ ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների, ինչպես նաև միջուկային, ռադիոակտիվ **և հատուկ** նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, **հատուկ սարքավորումների և տեխնոլոգիաների** հետ աշխատանքներ իրականացնող ձեռնարկությունների տարածքում գտնվող անձնակազմը, գործուղված անձինք, այցելուները, ինչպես նաև նրանց անձնական իրերն ու տրանսպորտային միջոցները ենթակա են հատուկ

միջոցների կիրառմամբ ստուգման՝ զինամթերքի, զենքի, պայթուցիկ և թունավոր նյութերի, ահաբեկչական գործողությունների համար պիտանի այլ իրերի հայտնաբերման նպատակով:

2. Արգելվում է առանց համապատասխան թույլտվության մուտք գործել Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտների, միջուկային, ռադիոակտիվ և հատուկ նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, հատուկ սարքավորումների և տեխնոլոգիաների հետ աշխատանքներ իրականացնող ձեռնարկությունների շուրջ ստեղծված արգելագոտիներն ու անցակետերը, կատարել ճարտարագիտական ու տեխնիկական պաշտպանական համակարգերի ու միջոցների տեսանկարահանում, կինոնկարահանում և ֆոտոնկարահանում:

Հոդված 29. Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտներում աշխատելու իրավունքը սահմանափակելը

Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտներում, միջուկային, ռադիոակտիվ և հատուկ նյութերի, ռադիոակտիվ թափոնների, հատուկ սարքավորումների և տեխնոլոգիաների հետ աշխատելու իրավունք չունեն՝

ա) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչված անձինք.

բ) Ատոմային էներգիայի օգտագործման օբյեկտներում և իոնացնող ճառագայթման աղբյուրների հետ աշխատանքների բժշկական հակացուցումների ցուցակով նախատեսված հիվանդություններով տառապող անձինք.

գ) տվյալ աշխատանքի կատարման համար պետական և ծառայողական գաղտնիքին իրազեկ լինելու իրավունք չունեցող անձինք.

դ) տվյալ աշխատանքներն իրականացնելու համար հուսալիության ստուգման պահանջներին չհամապատասխանող անձինք:

Ատոմային էներգիայի անվտանգության տեսակետից կարևոր օբյեկտներում աշխատանքներ իրականացնող անձանց հուսալիության ստուգման կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

(29-րդ հոդվածը լրաց. 09.11.04 ՀՕ-119-Ն)